بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުންގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/229
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަބްދުލްމަޖީދް ފޫޝާ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 4743، މާލެ
- އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ފަރާތް: [illegible] ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާގުޅޭ ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ނިމުން ތާރީޚް: 25 ޝައްވާލް 1442
6 ޖޫން 2021

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚް: 12 ޝައްވާލް 1439
26 ޖޫން 2018

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ

- **ނަންބަރު:** 949/Cv-C/2017
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 14 މާރިޗު 2017
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 16 ނޮވެންބަރު 2017

ފަނޑިޔާރުން [illegible] [illegible] [illegible]: (މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތާރީޚު ކުރައްވާފައި)

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ މާލެ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 4743، އަބްދުއްރަޙީމު މޫސާ (އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A057532 މީގެފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "އަބްދުއްރަޙީމު މޫސާ" މިފަދައިން ބަޔާންކުރެވިފައި) ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ބެލި ޤަޟިއްޔާއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ [illegible] ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު C-102/99 މީގެފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "[illegible] ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް" މިފަދައިން ބަޔާންކުރެވިފައި) އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގައި ކުރެވުނު ދަޢުވާ

2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ދަޢުވާއަކީ، އަބްދުއްރަޙީމު މޫސާ އާއި [illegible] ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއާ ދެމެދު 21 ނޮވެމްބަރު 2008 ގައި [illegible] 05 (ފަހެއް) އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3,468,775.70ރ. ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] [illegible] [illegible] މާލެ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 4743، އަބްދުއްރަޙީމު މޫސާގެ [illegible] [illegible] ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] [illegible] ދަޢުވާއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް ބިނާކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު ސަބަބުތައް

3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޙުކުމް ބިނާކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު ކަންކަން ތިރީގައި މިވަނީއެވެ.

3.1. ދަޢުވާކުރާ އަބްދުލްޢަޒީޒް މޫސާގެ ފަރާތުން މިދަޢުވާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ 05 އެއްބަސްވުމަކީ އެކުންފުނީގެ ފަރާތުން އެ 05 އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ އެކުންފުނީގެ އަމިއްލަ ޚަރަދުގައި ހަދައި ކުއްޔަށްދީފައިވާ އިމާރާތްތަކުން ލިބޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުމަށްޓަކައި 2008 ނޮވެމްބަރު 01 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން އެ 05 އެއްބަސްވުމުގައިވާ އިމާރާތްތަކުން ލިބޭ ކުލި ދަޢުވާކުރާ އަބްދުލްޢަޒީޒް މޫސާއަށް [illegible] ވެފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކެއްކަން [illegible] އެއްބަސްވުން ތަކުން އެނގެން [illegible] [illegible].

3.2. އެއްބަސްވުންތަކުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް އެއްބަސްވުމެއް (ގ.[illegible] އަބްދުލްޢަޒީޒް މޫސާ (ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް) އަށް [illegible] -/262،925ރ (ދެލައްކަ ފަސްދޮޅަސްދެހާސް ނުވަސަތޭކަ ފަންސަވީސް ރުފިޔާ) [illegible] އެއްބަސްވުން) [illegible] ދެންނެވި އެއްބަސްވުން ބަދަލުގައި އެކުންފުނީގެ ފަރާތުން [illegible] ކަމަށް [illegible].

3.3. އަބްދުލްޢަޒީޒް މޫސާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ތެރެއިން އެއްބަސްވުމުގައި ގ.[illegible] އަބްދުލްޢަޒީޒް މޫސާ (ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް) އަށް [illegible] -/262،925ރ (ދެލައްކަ ފަސްދޮޅަސްދެހާސް ނުވަސަތޭކަ ފަންސަވީސް ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

އެދުން.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް

3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ،

"ދެންފަހެ، [illegible]

[illegible] ނަންބަރު 4743 [illegible]

[illegible] 21 އޮކްޓޯބަރު 2008 ގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ 05 [illegible]

[illegible] 3،468،775/07ރ. (ތިންމިލިއަން [illegible] އަށްހާސް

ހަތްސަތޭކަ [illegible]) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 05 [illegible] 05 [illegible]

[illegible]

[illegible] 2008 [illegible] 01 [illegible]

[illegible] 05 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 262،925/- [illegible]

[illegible]

[illegible]

ވަކީލުން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށް ދީފައި ނުވާތީ، މިދައުވާގައި އަބްދުލްޢަޒީޒު މޫސާގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްބަސްވުން ތަކާގެ ދަށުން އެއްބަސްވުމުގެ ގ.ތޮޅުވޮޅުގެ އަބްދުލްޢަޒީޒު މޫސާ (ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް) އަށް ދޭންޖެހޭ -/262،925ރ. (ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސް ދެހާސް ނުވަސަތޭކަ ފަންސަވީސް ރުފިޔާ) މިފަދައިން ބަދަލުކުރުމާއި އެއްބަސްވުން ޢަމަލު ދަނޑިކޮށް އެއްބަސްވުން ތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދޭންޖެހޭ ވަކިކޮށްދެވުނު އެއްބަސްވުންތަކާއި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ދަފްތަރު ނަންބަރު 4743 އަބްދުލްޢަޒީޒު މޫސާ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ ކަމަށް ވަކީލުން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެއްބަސްވުމުގެ ގ.ތޮޅުވޮޅުގެ އަބްދުލްޢަޒީޒު މޫސާ (ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް) އަށް ދޭންޖެހޭ -/262،925ރ. (ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސް ދެހާސް ނުވަސަތޭކަ ފަންސަވީސް ރުފިޔާ) މިފަދައިން ބަދަލުކުރުމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ކަމަށްވާތީ ގ.ތޮޅުވޮޅުގެ އަބްދުލްޢަޒީޒު އަބްދުލްޢަޒީޒު މޫސާ ވަކީލުން އަބްދުލް އަޒީޒު ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާ ބަދަލު ކަމަށްވާ -/262،925ރ. (ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސް ދެހާސް ނުވަސަތޭކަ ފަންސަވީސް ރުފިޔާ) އަދި ވަކިކޮށްދެވުނު ކޮންމެ ފައިސާއެއް ދަފްތަރު ނަންބަރު 4743 އަބްދުލް އަޒީޒު މޫސާއަށް ދޭންޖެހޭ ކަމަށްޓަކައި މަތީ މިނިވަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެފައިވާތީ މިފަދައިން ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ތާރީޚް 16 ނޮވެމްބަރު 2017 މިއަދުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން ބޮޑުނޫން އެފަދަ ސިވިލްކޯޓަށް ދައްކަން ޖެހޭ ތާރީޚް 02 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި -/262،925ރ. (ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސް ދެހާސް ނުވަސަތޭކަ ފަންސަވީސް ރުފިޔާ) ދައްކައި ނިމުމަށް އެއްބަސްވުން ދޭންޖެހޭ ވަކިކޮށްދެވުނު އަދި އެއްބަސްވުމުގައި ވަކީލުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ފައިސާ ހަމަ އެކަން އެއްބަސްވުމުގައިވާ އެއްބަސްވުންތަކާ ވަކީލުން ވަކިކޮށްދެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަފްތަރު ނަންބަރު 4743 އަބްދުލް އަޒީޒު މޫސާ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާ ބަދަލު ކަމަށް ޙުކުމްކުރީމެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.[1]

---

[1] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި އަބްދުއްރަޙީމް މޫސާގެ ފަރާތުން 03 (ތިނެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެ ނުކުތާތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތައް ތިރީގައި މިވަނީއެވެ.

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާ އަކީ:** ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށް ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- **ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި، އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާފަރާތުން، ސޮއިކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ކުރި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާފަރާތުން [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރެއްވުމެއް ނެތި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- **ތިންވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި، އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތުން، ސޮއިކޮށްފައިވާ 5 (ފަހެއް) އެއްބަސްވުމުގެ ތެރެއިން 04 (ހަތަރެއް) އެއްބަސްވުމަކީ އިސްތިއުނާފު ކުރާފަރާތުން، [illegible] ދައްކާފައި ނުވާކަމަށްބުނެ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތުން ދަޢުވާކުރައްވާ ވަކިވަނީ އެންމެހާ ފަރާތްތަކުގެ ޝަރީޢަތުން

ނިޔާކޮށްދެއްވި ގޮތް

5. އިސްތިއުނާފީ ޝަރީޢަތު ޤާނޫނާ ކަމަށްވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް ބެލެން ފާހަގަކުރި ޤާނޫނާ އާއި އިސްތިއުނާފީ ޖިނާޔަތް ޤާނޫނާ ކަމަށްވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ގެ ޝަރުޢީ ނިންމެވުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި، އިސްތިއުނާފު ޢަމަލުތަކާ ފަރާތުން، ސާބިތުކުރައްވާ 5 (ފަހެއް) އެއްބަސްވުމުގެ ތެރެއިން 04 (ހަތަރެއް) އެއްބަސްވުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާފަރާތުން، އެފަރާތަށް ލިބެންވާ ފައިސާ ދައްކާފައި ނުވާކަމަށްބުނެ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް ބެލެން ފާހަގަކުރި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ބަލައިގަތުމުގެ ބާރު ކަމަށް ފަރާތުން ދައުލަތުގައިވާ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ އެއްބަސްވުންތަކަކީ. އެކަމުން އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތުގައި ވަކިން އަދާކުރަން ފަރާތުން ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާގެ މުއްދަތު ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ކުރީގެ ހުކުމާއި ޙަވާލާދީ ނިސްބަތާ ޝަރީޢަތުން އިސްތިއުނާފުގެ ނިޔާއިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނާ ދޮގު ކަމެއް ޝަރީޢަތުން ނިޔާ ކުރެވިފައިވާ. އަދި ކުރީގެ ނިޔާއެއް ކަމުގެ ތެރޭގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއް ނުވަތަ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ނިޔާކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ނިންމުމުގެ ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަމަކީ ބަދަލުކުރުމުގެ ޝަރުޢީ ނިޔާގެ މުއްދަތުގައި ނިންމަވާ ފަހުން ޙަވާލާދީފައިވާ ކަމެއް ނުވާތީ ބަލައިގަތުމުގެ ނިޔާގެ ސާބިތުވާ ކަރުދާސް ޝަރީޢަތުން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ. މި ނިޔާއާގުޅޭ ކަމުގައި އިސްތިއުނާފު ކަމުގެ ޙައްޤުގެ އިތުރުން ނިޔާކޮށްދިނުމުގެ ދަށުން ޤާނޫނުގެ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އަދި އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތުގެ ދަށުން ނިޔާގެ ތެރޭގައި ނިޔާކޮށް އެއްވެސް ކަމަކީ ޚިލާފު އުސޫލުގެ ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމުގެ ބަދަލުގައި މުއްދަތުގެ ނިޔާގައި ހިމެނޭ ޤާނޫނުގެ ވަކި ނިޔާކުރެއްވުމުގެ ފުރުޞަތު ނިޔާގެ މުއްދަތު ނިޔާކުރެއްވުމަށް ޖެހޭ ޝަރީޢަތުން ހިމެނޭ ކަމުގައި ބަލައިގަނެ ނިންމުމުގެ ކަމަށް ކުރުމަށް ނިޔާއިން ޝަރީޢަތުގެ މުއްދަތުގައި ބަދަލުކުރުމުގެ ނިޔާ ކަމަށް ބެލެވެއެވެ.

5.1 ބުނުވުން އިސްތިއުނާފު ގެ ނުކުތާއަށް [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގައި އުފުލިފައިވާ މައިގަނޑު ޤާނޫނީ ސުވާލަކީ މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު އޮންނަނީ ކާކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައިތޯ ކަމުގެ ސުވާލެވެ. އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން މަދަނީ މުޢާމަލާތުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު (onus probandi) އުފުލުމަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. މިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ވ. [illegible][2] މައްސަލައިގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައިވާ "البَيِّنَةُ عَلَي المُدَّعِي" މި ޤާޢިދާއަކުން ބަޔާންކޮށްދެނީވެސް ހެކި ހުށަހެޅުމަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮތް ޒިންމާއެއްކަން އެނގެއެވެ.

5.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ[3] 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާ ދިމާކޮށް މައްސަލަތަކުގައި ނިންމާފައިވާ ކަމަށް [illegible] [illegible] ބުނެފައިވާތީ، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވަނީ އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވާގޮތުގެ މަތިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުކުރުމަށް މައްސަލަތަކާ [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ[4] 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާ އެއްގޮތަށް ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

6. މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމުމުގައި [illegible] ފަރާތުން، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible]

---

[2] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާ

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010

އިންޓަރކޮން ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ނުކުތާތައް ރިޢާޔަތް ކުރެއްވުމެއް ނެތި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ އިސްތިއުނާފުކުރާ އަބްދުލްއަޒީޒް މޫސާގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ނުކުތާގެ ތަފްޞީލުގައި އަބްދުލްއަޒީޒް މޫސާގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިމާރާތްތަކުން ކުލި ލިބުން އިންޓަރކޮން ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ވަނީ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމަވާފައިވާކަމެވެ. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޓަރކޮން ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] އެ [illegible].

6.1. 21 އޮކްޓޫބަރު 2008 ތާރީޚުގައި އިންޓަރކޮން ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އިން އަބްދުލްއަޒީޒް މޫސާ އަށާއި އިތުރު 4 ފަރާތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކުންފުނީގެ އަމިއްލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރި 1 ނޮވެމްބަރު 2008 ދުވަހުން ފެށިގެން، އަބްދުލްއަޒީޒް މޫސާ [illegible] [illegible] [illegible] އިންޓަރކޮން ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އަބްދުﷲ [illegible] [illegible] އަބްދުލްއަޒީޒް މޫސާއާ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] އަބްދުލްއަޒީޒް މޫސާއާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަބްދުލްއަޒީޒް މޫސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.2. މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން އަބްދުއްރަޙީމް މޫސާގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ އިންޓެރިމް އޯޑަރުތަކަށް ބަލާއިރު، އެ އޯޑަރުތަކަކީ ސިވިލް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ، އެ އޯޑަރުތަކުގައި ވަކި މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވާ އެއްބަސްވުންތަކުގައިވާ ކަންކަމުގެ ކުރިން 2010 އޭޕްރީލް މަހުން ފެށިގެން އަބްދުއްރަޙީމް މޫސާއާ ހަވާލުކުރުމަށް އަންގާފައިވެއެވެ.[5]

6.3. އިސްވެ ދެންނެވުނު އެއްބަސްވުންތަކަކީ މުދަލެއް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ ނިޔަލަށް ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެ އެއްބަސްވުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތުގެ ޙައްޤު ކަނޑައެޅިފައެއް ނުވެއެވެ. ވީމާ، ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުމުގެ ކުރިން ނެރޭ އޯޑަރެއް ކަމުގައިވާ ނިންމުމުގެ އެ އޯޑަރުތަކަށް ބިނާކޮށް ވަކި ފަރާތަކަށް އެ މުދާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާއިރު، އެ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން ޙައްޤު ލިބިގެންވާ ފަރާތަށް އެ އެއްބަސްވުމާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު:

7. މި މައްސަލައިގައި، ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދުގެ ރައުޔާއި ދަޢުވާގެ ތަފްސީލު ކުރުމާއި، އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވާ ކަމަށް ފާހަގަ ކުރަމެވެ.

7.1. ދަޢުވާ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ދަޢުވާކުރަނީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އިންކާރުކުރާ އެއް ބަޔާނާއި މިހާރު ދަޢުވާއާއި ކަމެއް ބެހޭކަމަށްވެއެވެ. މިބަޔާނުގައި ޖަވާބު ދެއްވާފައިވަނީ ދަޢުވާ ކުރި ފަރާތުން ބުނާ، ދަޢުވާ ދައްކާ ފަރާތުން މަދަޢުވާއަށް ބަޔާންކުރި މިހާރު ދަޢުވާއާއި ކަމަށް ބުނާ ބޮޑުތަކަށް

---

[5] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ގެ މައްސަލާގެ ޝަރީޢަތުގެ ރިކޯޑުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އިންޓެރިމް އޯޑަރުތައް ނެރެފައިވާ ލިޔުންތަކުގެ ނަންބަރު INT-40/2010, INT-41/2010, INT-42/2010, INT-43/2010 ބަލާ.

ކަނޑައެޅިގެން ހަދާ ގޮތެއް ކަމަށެވެ. ދެފަރާތުގެ މި ވާހަކައަށް ބަލައި [illegible] އެކަކުން [illegible] ކޮން ފަރާތަކުން ކަމެއް ހަދިޔާކަމަށް [illegible] ނުވެއެވެ. [illegible]، ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުން ކުރާ ދަޢުވާއަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

7.2. ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ހުށަހަޅައި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ ފަހުން ދޭން އެއްބަސްވުންތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުން [illegible]، [illegible] އެއްބަސްވުމެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުން [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ފުރަތަމަ އެއްބަސްވުން:

[illegible] ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އާއި [illegible] [illegible] [illegible] -/556396ރ (ހަސަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible])، [illegible] ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 [illegible] [illegible] 1 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި 2008 [illegible] 1 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] (ދ.ރ.ކ ނަންބަރު A-057532) އަށް [illegible] ގޮތަށް ހަވާލުކުރުމާއި، މިގޮތަށް [illegible] ލާޒިމުކުރަމެވެ.

ދެވަނަ ލާޒިމުކުރުން:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރަށް ދައްކަންޖެހޭ -/260354ރ (ދެލައްކަ ފަސްދޮޅަސްހާސް ތިންސަތޭކަ ފަންސާސް ހަތަރު ރުފިޔާ)، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 ވަނަ [illegible] އާއި، [illegible] 1 ވަނަ [illegible] އާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި 2008 [illegible] 1 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ދ.ރ.ކ ނަންބަރު A-057532) އަށް [illegible] ގޮތަށް ހަވާލުކުރުމާއި، މިގޮތަށް [illegible] ލާޒިމުކުރަމެވެ.

ތިންވަނަ ލާޒިމުކުރުން:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކަންޖެހޭ -/262925ރ ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރުފިޔާ)، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 ވަނަ [illegible] އާއި، [illegible] 1 ވަނަ [illegible] އާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި 2008 [illegible] 1 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ދ.ރ.ކ ނަންބަރު A-057532) އަށް [illegible] ގޮތަށް ހަވާލުކުރުމާއި، މިގޮތަށް [illegible] ލާޒިމުކުރަމެވެ.

ހަތަރުވަނަ ލާޒިމުކުރުން:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކަންޖެހޭ -/209800ރ ([illegible] [illegible] [illegible] ރުފިޔާ)، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 ވަނަ [illegible] އާއި، [illegible] 1 ވަނަ [illegible] އާއި، [illegible]

[illegible] އާއި، ހ.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި

2008 ނޮވެމްބަރު 1 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(ދ.ކ ނަންބަރު A-057532) އަށް ލިބޭ ގޮތަށް ހަމަޖައްސައި، [illegible] [illegible] އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަސްވަނަ އެއްބަސްވުން:

އިންޑިއާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އިން [illegible] [illegible] ދައްކަންޖެހޭ ރ2179300/70 (ދެމިލިއަން [illegible] [illegible] ރުފިޔާ/ހަތްދިހަ ލާރި)، އިންޑިއާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 ވަނަ ބުރި އާއި، ހ.[illegible] 1 ވަނަ ބުރި އާއި، ހ.[illegible] [illegible] އާއި، ހ.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި 2008 ނޮވެމްބަރު 1 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ދ.ކ ނަންބަރު A-057532) އަށް ލިބޭ ގޮތަށް ހަމަޖައްސައި، [illegible] [illegible] އެއްބަސްވަމެވެ.

7.3. މިއިން ކޮންމެ [illegible] [illegible] [illegible] 21 އޮކްޓޯބަރު 2008 ގައެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުއްﷲ ސަޢީދު އާއި [illegible] [illegible] ދޭތެރޭ އެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އިންޑިއާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޑިއާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޑިއާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޑިއާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޑިއާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އިން [illegible] [illegible] [illegible]

އެއްބަސްވުމުގައި އޮތީ އެކަށައަޅާފައިވާ އަދިއެއާ ޢަޤްދުގައި ހަމަ ޚާއްޞަކޮށްދީފައިވާ ބިންތަކެއްނޫން ކުރީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ފައިސާއިން ދަޢުވާ ނިންމާ ގޮތަކަށެވެ. އެފައިސާ އަބްދުއްސަމަދު މޫސާ ދަޢުވާ ގޮތަކަށް އަދި ދައުލަތުގެ އިސްތިސްނާ ބަލައިނުގަނެ މުޢާމަލާތްތަކުގައި ބެހޭނެ ކަންތައް ނެތެވެ. މިކަން އިތުރަށް ކަނޑައެޅުމަށް ބަލާއިރު، ދަލީލު ހުށަހެޅުމުގައި ލިޔުންތަކާއި އެކު ހުށަހަޅާފައިވާ، ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު:C-143/2002 އަށް ފައިސާ ދިން ކަމުގެ ލިޔުމާއި މުޙައްމަދު ސަލީމް މ.ޝަރަފުއްދީންގެ/މާލެ އައިޑީކާޑު ނަންބަރު:A044228 އަށް ފައިސާ ދިން ކަމުގެ ލިޔުމާއި Shapoor Merwan Javanmardi India Passprot No:Z4214269 އަށް ފައިސާ ދިންކަމުގެ ލިޔުމާއި، އަބްދުއްސަމަދު މޫސާ ގ.ހިރިނގުވަރު/ކަސިރީގެ، ސ.ފުވައްމުލަކު/މާލެ އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A059373 އަށް ފައިސާ ދިން ލިޔުން ކަމަށް ބުނާ ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތައް ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމަށްފަހު އިސްވެދިޔަ ފަރާތަކުން ސާބިތުކޮށްފައި ނުވެއެވެ. އަދި އެލިޔުންތަކަކީ، ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތުގެ ކަށަވަރު ލިޔުންތަކެއް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ލިޔުމެއް ނުވެއެވެ. އެހެނީ، އެލިޔުންތަކުގައި ބަޔާންވެގެން ވެސްދާ އަބްދުއްސަމަދު މޫސާ ފައިސާ ދެއްވާފައި ކުރިކަމަށް ތާރީޚު 20 ނޮވެމްބަރު 2017 ގައެވެ. އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ މުއްދަތު ދަޢުވާ ނިންމާފައިވަނީ 2017-03-14 ގައެވެ. އަދި އެމުއްދަތު ދަށް ހަމަވެ ނިމުނު ތާރީޚް 2017-11-16 އެވެ. މިއިން ދަލީލު ހުށަހަޅާ ދަޢުވާގެ އަބްދުއްސަމަދު މޫސާގެ ޤަބޫލުން މިދަލީލު ހުށަހެޅިއިރު، މިލިޔުންތަކުގައި ބުނާ ފައިސާ ދައްކާފައި ނުވާކަން ސާބިތެވެ. އަދި އެލިޔުންތަކަކީ ދަޢުވާގައި ދަލީލު އެޅިގެން ސާބިތުވާ ނުކުތާ ލިޔުންތަކެއް ނޫނެވެ. މިހެން، އިސްތިޢުނާފު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާ ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ އަބްދުއްސަމަދު މޫސާ ޖާނަހާމާލު ކަމަށް ބުނާ ބުނުން ޤަބޫލު ކުރުމަށް އެކަށީގެން ނުވެއެވެ.

7.4. ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ކަންކަން އެގޮތަށް ހިނގުމުން، އަބްދުއްސަމަދު މޫސާގެ ފައިސާއަށް ކުރި ކާރިސާ ކުރިހުރި އެއްބަސްވުންތަކަކީ، ޢާއިލާއާއެކުގެން ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކެއް

ބައްދަލުވާ އިސްތިޤްރާރު ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ޕްރިންސިޕަލް ހިމާޔަތްކުރުން ބޭނުން ކުރީގެ ގަވާއިދުގެން ދެކެމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދުގެ ރައުޔު:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ވީމާ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އަބްދުލްއަޒީޒް މޫސާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް އޮތް ކަމަށް މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރި ބެންޗުގައި ތިބި މަޖިލީހުގެ އެއްވެސް ފަނޑިޔާރަކަށް ނުފެނުނެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބައިވެރިވި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 949/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް، މާލެ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 4743، އަބްދުލްއަޒީޒް މޫސާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާ

ބާޠިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބުތަކަށް ނަޒަރުކުރުމުން، މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ތިން ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު